

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæst. IV. De Divisione Logicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

OBJICITUR IV. Idem est objectum artis, quod & operationum artis, sed operationum artis v. g. Logicæ, objectum, sunt Res. Ergo & Logicæ objectum sunt Res.

RESPONDETUR. Duplices esse operationes artis. Alias elicitas, hoc est: dictamina & præcepta. Et alias imperatas, hoc est, quæ diriguntur ab illis præceptis & dictaminibus. Dico ergo idem esse objectum artis, quod & operationum elictarum seu præceptorum, & quia præceptorum objecta, in Logica, sunt ipsæ operationes, dico ipsas operationes esse objectum Logicæ. Sed nego idem esse objectum Artis, quod operationum directarum & imperatarum, quarum objecta, non nego esse Res. Non est autem idem objectum artis, quod & operationum imperatarum ab arte, quis enim dicat plumbum vel lignum esse objectum fabri ferrarii, quia est objectum securis, illud secantis.

INSTABIS. Hoc complexum ex cognitione & re, est ab aliquo habitu considerabile, & non ab alio, quàm à Logica. Ergo Logicæ objectum sunt res & cognitiones.

RESPONDETUR. Non esse necesse ut hoc complexum ex re & operatione æquè primò sit in aliqua scientia, quæ de facto datur considerabile, sed sufficere quod immediatè considerentur cognitiones à Logica, mediantibus autem cognitionibus, Res.

OBJICITUR V. Instrumenti & utensilis instrumento, idem est objectum, & ita v. g. auri-fabri, & ejus mallei, idem est objectum, hoc est aurum. Item; est idem objectum fabri lignarii, hoc est lignum, quod & objectum instrumenti ejus, hoc est securis, sed Logica est instrumentum scientiarum, quarum objecta sunt Res, Ergo & ipsius Logicæ objectum sunt Res.

RESPONDETUR negando Minorem. Negavi enim supra Logicam esse essentialiter instrumentum.

RESPONDETUR. II. Distinguendo Majorem. Idem est objectum instrumenti, quod dirigitur ab utente & utensilis instrumento. Concedo. Idem est objectum instrumenti quod dirigit utentem & utensilis instrumento. Nego Majorem. Distinctaque Minori. Nego Consequentiam. Quod idem sit objectum instrumenti, quod dirigitur ab operante, & ipsius utensilis instrumento, bene probant allata exempla; quod verò instrumenta, quæ dirigunt operationem, non habeant pro objecto Res, sed operationes agentis; pater in perpendiculo, linea &c, cujus objectum, non est nisi operatio architecti, non autem illud lignum cui applicatur perpendiculum. Logica est instrumentum dirigens operationes, hinc operationes erunt objectum illius, & non Res, circa quas versantur illæ operationes.

OBJICITUR VI. Finis Logicæ est veritas, Veritas est in rebus. Ergo finis Logicæ & consequenter objectum erit in rebus.

RESPONDETUR negando Majorem. Finis enim Logicæ non est veritas, quæ est conformitas cum rebus, nam hæc pertinet ad illam scientiam, in cujus materia, fit aliquis actus, re-ctus Logice; sed est veritas, quæ est conformitas cum præceptis Logicis. Aliis Terminis idem dices. Finem Logicæ non esse veritatem in essendo, nam hæc est in rebus, sed veritatem ex modo cognoscendi quam præscribunt dictamina Logica. Et licet habitus cognoscitivi objectum, ex genere suo sit veritas, habitus tamen determinati, certam etiam speciem veritatis sibi determinant, & ita Logica determinat sibi certam veritatem, hoc est, veritatem, quæ sit conformitas cum præceptis Logicis.

OBJICITUR VII. Ethica habet pro objecto partiali Attributionis Res. Ergo & Logica. Antecedens probatur. Quia actus aliqui Ethici, habent pro objecto Res. Syllogismus enim iste: Bonum sine admixtione mali est melius, quam bonum cum admixtione mali, sed omne creatum bonum est cum admixtione mali, increatum est sine hac. Ergo bonum increatum, est melius quam creatum. Syllogismus inquam iste habet pro objecto Res.

RESPONDETUR negando Antecedens. Probatio ejus secundum id quod dicit explicitè, habet pro objecto rem. Hoc est bonum increatum, non secundum id quod dicit implicitè. Implicitè enim dicit operationem voluntatis, talem esse eliciendam, quæ præferat bonum increatum, creato. Quod verò implicitè ille actus importet operationem voluntatis, hoc inde est, quia in isto actu debet rationem suam formalem invenire Ethica, hoc est conformitatem cum recta ratione à se inducibilem, & cum hæc conformitas, non sit inducibilis in res, seu in bonum increatum, sed potius est inducibilis in operationem voluntatis, ideo illam respicere debet, saltem implicitè. Non nego tamen quod directio, fieri possit, tam per hoc dictamen: præfer bonum increatum creato, quam per hanc propositionem; Bonum increatum melius est creato. Hæc enim secunda propositio, est imperium æquivalens, ut ostendi supra, habens tamen pro objecto operationem voluntatis, implicitè ut dixi.

QVÆSTIO IV.

De Divisione Logicæ.

EX communi consensu dividitur Logica, in Artificialem & Naturalem. Naturalis Logica est ipse intellectus, qui lumine suo adjutus, sine alio superaddito principio artificiali, potest facere rectas apprehensiones, rectas enunciationes, rectas illationes. Logica autem artificialis est, quæ præter intellectum & lumen naturale, importat regulas quasdam & dictamina

dictamina practica, quibus informatus intellectus, longè quàm ante, facilius, operationes rectas facere potest Rursus Logica Artificialis dividitur, in Actuale & Habitualement. Actualis est ipsa apprehensio, enunciatio, illatio. Habitualement autem Logica est Qualitas ex actibus Logicae nata, inclinans ad similitudinem actuum productionem.

Actualis deinde & habitualis dividuntur in Totalem & Partialem. Denique tam actualis quam habitualis Logica. Alia est Docens. Alia Utens. Docentem Græci Philosophi appellant Logicam avulsam ab omni materia: Utentem autem volunt esse immerfam materiae. Porro in re. Logica Docens, est quæ tradit præcepta de rectificatione operationum intellectus. Utens autem Logica, quid sit? variè variè explicant. Sit

DIFFICULTAS I.

Quid nomine Logicae utentis veniat apud alios.

EXPLICANT I. ALIQUI. *Quod Logica utens, sit habitus Logicae, inclinans intellectum, ad usum præceptorum Logicorum, in sola materia propria Logica.* Unde docent quod hæc Definitio Physica: Homo est compositum ex materia & forma, nullo modo pertineat ad Logicam utentem. Idem cum his sentiunt qui docent Logicam, nullo modo elicitive concurrere, ad actus aliarum scientiarum, sed tantum directive: Directive autem concurrere, est concurrere dando præcepta faciendi, sicut facit Magister, quando dicit, sic & sic formandos characteres. Elicitive autem concurrere, est concurrere coefficiendo, quod faceret Magister, una cum puero formando illos

Hæc Explicatio.

NON SATISFACIT I. Rogo enim quando sentimus facilitatem ab initio, circa objectum physicæ, definiendo, dividendo, enunciando &c. unde hæc facilitas oritur? hæc facilitas non potest referri in habitum physicæ, quia supponimus cum nondum nos habere. Ergo in Logicam utentem. Neque potest facilitare Physica, non enim ipse esset Logica, quia in modo facilitandi, cum Logica conveniret.

CONFIRMATUR. In materia Logica, id quod facilitaret ad usum præceptorum, est Logica utens. Ergo & in materia aliena, idem quod facilitabit, erit Logica utens.

RESPONDEBIS I. Disparitas est, quia neque Definitiones facit, neque Divisiones in materia aliena, Logica.

CONTRA EST. Hoc est petere principium, de hoc enim queritur. Deinde unde illa facilitas in usu præceptorum Logicae etiam in materia aliena?

RESPONDEBIS II. Facilitatem referri in ipsam directionem & in præcepta, in quibus nos frequenter exercemus.

CONTRA EST. Non potest hæc facilitas referri in Logica, circa usum præceptorum, in ipsam Logicam docentem, alias tolleretur distinctio inter illas, contra quam docemus. Ergo neque potest referri in materiis aliarum scientiarum.

RESPONDEBIS III. Disparitatem esse, quia si Logica utens, in materia aliena, inclinaret intellectum ad usum præceptorum Logicorum, tunc & esset Logica, & non esset, esset ut dicimus, non esset, quia circa alienum objectum, ultra suam abstractionem versaretur.

CONTRA EST. Concedo, quod circa alienum objectum versaretur tunc Logica utens; sed nego, quod non sub abstractione sibi debita, nego quod non sub ratione formali sibi competente, id est sub ratione rectificabilis operationis in usu.

NON SATISFACIT II. Hæc explicatio. Quia potest Logica utens rationem formalem, circa quam versatur, reperire in materiis aliarum scientiarum, quod ita probo. Ratio formalis Logicae utentis est rectitudo, in quantum est in usu, sed potest esse in usu rectitudo operationum in materiis aliarum scientiarum. Ergo potest in materiis aliarum scientiarum, esse ratio formalis, utentis Logicae.

DICES I. Logica est Ars. Ars non efficit suum objectum, sed ad illius effectum tantum potentiam dirigit. Ergo & Logica. Minor probatur, quia certe actus intellectus architecti, domum physicè non facit.

RESPONDETUR. Hoc argumentum multum probat. Probaret enim quod etiam in materia propria, his præceptis non utatur Logica, nam etiam tunc est Ars.

RESPONDETUR II. Negando Minorem. Probatio ejus est vera de effectis, quorum positio, pender à potentia condistincta, intellectus enim non ædificat sed manus. Falsum tamen id est in illis, quorum executio & directio, ab eadem potentia pender, nec oppositum probatur, intellectus autem dirigit & ponit suas operationes.

DICES II. Prudentia in actus aliarum virtutum, non nisi directive influit, Ergo & Logica utens.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam. Quia in actibus virtutum quæ tales sunt, non invenit rationem suam formalem prudentia, quid enim commune est prudentiæ & paupertati? Rationem autem suam formalem in materiis aliarum scientiarum, invenit Logica.

RESPONDETUR II. Negando Antecedens & dicendo, quod actum v.g. fortitudinis, eliciat, & habitus fortitudinis, in quantum ille actus est erectio animi, & simul eliciat habitus

pru-

prudentiæ, in quantum actus fortitudinis, est conformis rectæ rationi, sed quia raro fit ut fortitudinis actus, etiam sub formali ratione prudentiæ, procedat in suo elici, ideo negati etiam potest Consequentia.

DICES III. Habitus Logicæ utentis non producit usquam ab actibus aliarum scientiarum. Ergo nec faciliat ad illos.

RESPONDETUR. negando Antecedens. In quantum enim actus scientifici v.g. physici, sunt per rationem formalem debitam objecto Physicæ, in tantum augent habitum physicum, in quantum verò sunt conformes dictaminibus Logicis, augent habitum Logicum. Logica etiam utens, non censetur dissimiles sibi producere actus, quando ad actus aliarum scientiarum concurrunt, quia elicit illos, in quantum sunt similes in rectitudine. Per hoc tamen non assero, quod actus utentis, producant actus aliarum scientiarum, Actus enim non producant physicè alios actus, sed hoc pertinet ad potentiam & ad habitum. Unde etiam non nisi ipse habitus utentis, concurrat ad actus aliarum scientiarum.

EXPLICANT II. Aliqui. *Logicam utentem, & cum his Oviedo. Quod sint omnes alie scientie, que utuntur præceptis Logicis*, ita ut Physica & Metaphysica, & Mathematica, in quantum in suis actibus, utuntur directione Logica, sint non tantum in ablativo casu utentes Logicâ, sed etiam in Nominativo, sint Logica utens. Probantq; Quia nihil obstat.

Hec explicatio

NON SATISFACIT I. Quia non potest dici utens Logica, quod non est Logica, sed alii habitus v.g. Physica, Metaphysica, non sunt Logica. Ergo neq; sunt utens Logica. Major Probat à Pari. Non potest dici animal rationale, quod non est animal. Ergo etiam non potest dici utens Logica, quod non est Logica. Ratio huius à priori est, quia membra dividenda totum aliquod potestativum, debent in recto participare divisum; cum ergo Logica dividatur in Utentem & Docentem, hæc membra dividenda, debent participare rationem huius divisi, quod est Logica. Hic discursus est ex Arriagâ.

RESPONDETUR I. Quod divisum, si sit univocum, debeat participari à membris dividendis, ut cum à rationali & irrationali participatur ratio animalis; sed si divisum sit Analogum, nihil officiet, etiam si non participetur à membris dividendis, sic v.g. sanum, dividitur rectè in animal quod est sanum & in medicinam; quæ causat sanitatem, & in pulsus, qui est index sanitatis &c. Et ita inquit divisio Logicæ in Docentem & Utentem, est divisio totius potestativi Analogi.

CONTRA est, huius Analogi divisio ita dividitur à suis membris, ut semper prædicari possit sine addito de suis dividendis membris, quamvis cum alia & alia explicabilitate, & ita v.g. &

medicina dicitur sana, id est causa sanitatis; & pulsus dicitur sanus, id est index sanitatis. Ergo etiam & de dividendis suis membris, hoc est de Physica & Metaphysica, prædicari poterit sine addito, Logica.

RESPONDETUR II. Quod Physica & Metaphysica secundum substantiam non sit Logica, sunt tamen secundum formam artificialem Logicam.

CONTRA. Quia substantia Logicæ, est forma artificialis Logica. Ergo si physica & Metaphysica sunt Logica, secundum formam artificialem Logicam, erunt in substantia Logica: & sicut si aliquid entitatem alicujus haberet, rectè diceretur esse illud Ens, id enim deponit identitatem; ita si physica & Metaphysica, habent substantiam Logicam, hoc ipso sunt substantialiter Logica. Quod autem substantia Logicæ, sit forma artificialis Logica, colligitur ex eo, quia quid aliud est substantia illius? cum ipsas operationes per formam Logicam sibi determinet.

RESPONDETUR III. Quod Logica ut sic contineat sub se Metaphysicam & Physicam, & est genus ad illas, nihil enim aliud est, nisi artificium logicum.

CONTRA. Tum quia si Logica est genus ad alias scientias, tunc jam non erit universalissima scientia Metaphysica, utpote, contenta sub Logica, nec jam scientiæ abscedent sibi particulam Entis, quod est objectum Metaphysicæ, sed abscedent sibi particulam Logicæ. Tum quia videtur esse hæc responsio, contra communem Philosophiæ sensum, contra quem nulla evidenti ratione probatur, & in nostris principiis falsum est, quod ad illas scientias spectet illo artificio uti, sed utuntur aliæ scientiæ, ipsa Logica influente in aliarum scientiarum actus. Tum quia multa hic explicari deberent. Imprimis, ista Logica ut sic spectata, estne practica an speculativa? si practica, ergo & aliæ scientiæ ex hoc suo genere erunt practicæ, si speculativa, quomodo illa ipsa erit practica simpliciter? Explicari rursus deberet illa Logica, quæ est genus ad Metaphysicam, Physicam &c. vel est genus ad se ipsam, vel non est genus ad se ipsam: si est genus ad se ipsam, non erit jam hæc Logica, de qua quaeritur: an illa dici possit in recto de Metaphysica, quia hæc non est sibi genus, sed in se, certus modus sciendi: si non est genus ad se ipsam, cur cum sit conspecies generis huius, quod est scientia, evadit postea genus, suarum conspecierum. Quod autem de Deo, qui est quid universalissimum possit prædicari Ens reale, exinde habetur, quia ens reale non est conspecies Dei, sed semper genus, jam autem Logica, est conspecies Metaphysicæ.

NON SATISFACIT II. Non potest dici, quod utens securi, sit in recto utens securis, utens gladio, sit in recto utens gladius, neq; id exculari potest per ullam Analogiam. Ergo & aliæ scientiæ

† Ff

tia

tia utentes Logica, non possunt dici utens Logica.

RESPONDEAT. Dispar esse, quia securis non potest esse ratio analogica, respectu instrumenti ferri, & respectu manus utentis instrumento, sicut Logica ut sic, potest esse ratio analogica, respectu artis docentis, & respectu habitus definientis: stabit autem Analogia in similitudine artificii Logici & in dissimilitudine, quia in Logica forma illa invenitur activè, passivè in aliis scientiis.

CONTRA. Securis, non est Analogum quid ad manum utentem, ergo nec Logica est quid Analogum ad alias scientias, quæ ea utuntur. Hocq; ipsum negatur, formam Logicam inveniri in aliis scientiis passivè, quasi non Logica ad illos actus secundum artificium concurrat, quæ alia scientia utuntur.

NON SATISFACIT III. Neq; enim potest dici, quod Logica, sit Physica, quæ utens Logica. Ergo etiam non potest dici quod Physica sit utens Logica, quia sicut confunderetur ratio Logicæ, si de illa quomodocunque diceretur Physica, ita confunderetur ratio Physicæ, si de illa diceretur, quod sit utens Logica, non confunditur autem ratio Physicæ, quando de illa dicitur, quod utatur Logica, nam non confunditur ratio Logicæ, si dicatur esse instrumentum scientiarum, si dicatur esse Organum, quod idem est, ac quod Logica, utantur scientia.

DICES I. Actus externus humilitatis vocatur humilitas. actus externus prudentiæ vocatur prudentia, idq; idè, quia actus externi sunt Consummationes internarum virtutum. Ergo & scientia vocari possunt utentes Logica, quia sunt consummationes.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam. Quia argumentum multum probat, si enim ex eo quia actus externus humilitatis vocatur humilitas, sequitur scientias utentes Logica, esse utentes Logica; sequeretur etiam Dominum utentem servo, posse vocari servum utentem, scriptorem calamo scribentem, posse vocari calamum scribentem. Disparitas ergo in forma est, quia usus obtinuit, ut ea quæ habent honestatem derivatam ab actu interno, habentq; eandem formalitatem bonitatis, & sunt velut indicia eorum & signa, eandem honestatem participant, sicut participant & nomen; jam verò non habent eandem formalitatem Logica docens & utens. Et insuper, ea, quæ ad aliud per modum instrumenti comparantur, non solent vocari eodem nomine, ut patet in adlaris de servo, quem instrumentum animatum appellat Aristoteles, de fera, calamo & cæteris instantiis. Logica autem respectu aliarum scientiarum, habet se per modum instrumenti.

DICES IV. Quod recipit formam Logicam veluti quoddam sigillum, potest dici Logica passivè, adeoq; Logica utens, sed omnis definitio v.g. in materia aliarum scientiarum, est quod recipit formam Logicam, seu est usus principio-

rum Logicorum. Ergo. Major probatur, nam quod sit juxta regulas statua; seu quod recipit formam statua;, vocatur statua, & sic de similibus.

RESPONDETUR. Argumentum multum probare, quia probat alias scientias & actus illarum, esse Logicam docentem; recipiunt enim formam Logicæ docentis, ita vel ita argumentandum esse. Vi ergo hujus, negatur minor. Deinde diximus alias, quod ad omnem actum scientificum, procedentem secundum regulas, influit ipsa Logica per se, quæ utuntur scientia; unde quod recipit formam Logicam ex influxu ipsius Logicæ proprio, est actus Logicæ utentis; sed nego hanc receptionem formæ Logicæ, haberi ab ipsismet aliis scientiis, consequenter nec illæ erunt, utens Logica. Addo etiam posito influxu proprio Logicæ utentis, prout condistinctæ ab omnibus aliis scientiis, actus illius non dicuntur Logica utens, sed actus Logicæ utentis, cujus oppositum ponit objectio.

Ex occasione hujus argumenti, confirmatur conclusio imprimis, ut scientia non esse Logica utentis transeat ad esse Logicæ utentis, debet dari sufficiens mutatio, usus autem principiorum, facit quidem ut dicantur illæ scientia; utentes Logica, sed per quid transibunt ut dicantur Logica utens. Deinde videtur hæc quæstio esse de voce, & cum alia quæ utuntur, non dicantur ipsum illud, quo utuntur, nec hic id eliciendum. Instantia de statua pro nobis servit, nam etiam statua, non dicitur utens statuaria.

DICES V. Quamvis marmor secundum substantiam non sit statua Cæsaris, secundum talem figuram, est statua Cæsaris. Ergo & alia scientia; secundum talem usum Logicæ, erunt Logica utens.

RESPONDETUR. Marmor appellari statuam, usus habet, non habet autem usus, quod utens, dicatur illud quo utitur. Deinde quia marmor recipit in se formam statua;, jam autem nulla scientia recipit in se formam Logicam, nec ullus actus; & sicut statua Cæsaris, non appellatur utens statuaria, ita nec scientia; utentes Logica, possunt appellari, utens Logica.

EXPLICANT Alii III. Quod Logica utens sit habitus ex sequenti reflexione supra præcepta Logica genitus. Hæc explicatio

NON SATISFACIT. Aliud est reflexio, aliud usus, hic ergo habitus erit inclinativus ad reflexionem Logicam, non verò ad usum. Deinde potest esse usus Logicæ præceptorum sine ulla prævisa reflexione. Ergo reflexio, non est utens Logica. Probatur Antecedens. Potest aliquis descendere in usum præceptorum sine reflexione ad præcepta, sed per solum dictamen, informans intellectum, ut sic vel ita operetur.

DIFFICULTAS II.

Quid nomen Logica utentis venire debeat.

EXPLICATUR tandem ratio utentis logica. Quod sit habitus Logica inclmans intellectum, ad

ad usum præceptorum Logicorum, sive in propria, sive in aliena materia. Est hæc Explicatio communis.

PROBATUR. Quia datur Logica utens, datur enim usus præceptorum Logicorum, & hæc Logica utens non sunt scientiæ distinctæ à Logica ut probavi, nec etiam est Logica prout præceptis suis utitur, in sola sua propria materia. Ergo Logica utens, est Logica prout utitur suis præceptis sive in propria sive in aliena Materia.

QUÆRITUR I. *An Logica utens utatur suis præceptis in Materiis aliarum scientiarum,* non solum circa probabiles, syllogismos, sed etiam circa demonstrationes aliarum scientiarum. Alii hanc questionem ita proponunt: An rectè dividatur Logica in Utentem & Docentem, quoad partem Analyticam seu demonstrativam, quàm quoad partem Topicam & Sophisticam. Respondetur, quòd Logica utatur suis præceptis circa Syllogismos etiam demonstrativos aliarum scientiarum? Est contra Fonssecam, Conimbricenses, & alios apud Oviedo. Ratio est quia utitur Logica suis præceptis in syllogismis probabilibus aliarum scientiarum. Ergo etiam in demonstrationibus. Ratio Consequentiar est. Quia ideo utitur præceptis in syllogismis probabilibus Logica, quia præcepta sua circa Syllogismi formam in materia probabili exercet, sed idem facit circa demonstrationes. Ergo etiam circa demonstrationes utitur suis præceptis. Quod ipsum Probatur. Quia non alia est forma argumentandi in probabili, quàm in demonstrativo syllogismo.

DICES I. Si Logica utitur suis præceptis in materiis aliarum scientiarum tam circa demonstrationes quam circa probabiles syllogismos, sequeretur illum esse habitum differendi de omnibus quæ in Theologia, Metaphysica, & cæteris scientiis continentur.

RESPONDETUR. Quod Logicus quæ talis, habet habitum in omnibus materiis differendi, in quantum discursus requirit rationem formæ syllogisticæ, quæ non nisi ad solam Logicam spectat.

INSTABIS. Si Logica uteretur suis præceptis in materia aliarum Scientiarum, circa demonstrationes illarum, sequeretur, quod Logica omnes demonstrationes efficeret, illaq; sola scientia esset, sed hoc falsum est. Ergo & illud ex quo sequitur.

RESPONDETUR. Concedo, quòd Logica demonstrationes omnes conficiat, sed non ipsa sola, totaliter efficit, quia licet ipsa sola ad dispositionem terminorum concurrat, concurrunt tamen v.g. Physica in demonstratione de objecto Physico, tales propositiones, rationes, motiva ad inveniendum ex suis principiis, & ex iisdem principiis deducendo id, quod sub tali præcisè ratione non nisi à Physica attingibile est. Sic v.g. in hac demonstratione, compositum sensibile debet

constare materia & forma. Lignum est compositum sensibile. Ergo debet constare materia & forma. In hac inquam demonstratione dispositio terminorum pertinet ad Logicam, sed medius terminus ordinatur ad objectum physicum, hoc est ad corpus naturale vel Ens mobile. Unde ulterius negatur, quod tota substantia demonstrationis in Metaphysica, pertinet ad Metaphysicam, ratione enim usus formæ syllogisticæ, illa demonstratio spectat ad Logicam utentem.

DICES II. Nulla est necessitas affirmandi quod in materiis aliarum scientiarum utatur suis præceptis Logica, & cur id non potest tribui ipsis scientiis, in quantum informantur dictaminibus Logicæ docentis.

RESPONDETUR. Hanc esse necessitatem, quia illi actus sunt tribuendi Logicæ utenti, in quibus reperitur ratio formalis usus Logici actus, quod habet Logica utens, in materiis aliarum scientiarum. Quare autem non sufficiat hæc referre in solam docentem, dixi difficultate præcedenti.

DICES III. Logica non utitur in materia propria demonstrativa, suis præceptis. Ergo nec in aliena. Antecedens probatur. Si Logica circa syllogismum in sua materia demonstrativum, uteretur suis præceptis, deberet usus hic condistingui à doctrina Logicæ. Sed non potest condistingui ut probo. Quia demonstrationes, quæ sunt in materia propria Logicæ, non distinguuntur à doctrina Logicæ, quia omnes actus Logicæ, sunt præcepta, quibus docemur conficere instrumenta sciendi.

RESPONDETUR. Negando Minorem. Probationem etiam ejus utramque nego. Propositionem verò illam, omnes actus Logicæ sunt præcepta, distingo. Omnes actus Logicæ dirigentis seu docentis, sunt præcepta concedo. Omnes actus Logicæ etiam utentis, sunt præcepta, nego.

QUÆRITUR II. *Cur propriissime competat uti præceptis Logicis.*

RESPONDETUR. Propriissimè competit ipsi intellectui. Ratio est, quia illi propriissimè competit uti præceptis Logicis, cui competit ab iisdem institui, informari, præceptis imbui: Præceptis autem imbui, competit intellectui non Logicæ. Deinde Logica est qualitas inanimata, non cognoscitiva, quomodo ergo utetur propriè præceptis, quæ non cognoscit, ad eum modum quo non posset uti Caji præceptis Personius, si præcepta à Cajo tradita, non cognosceret. Logica tamen vocatur Logica utens, quia causa Logicæ utentis, hoc est intellectus, cognoscit illa præcepta, & utitur illis, ex quo usu nascitur qualitas ad usum similem inclinans. Vocaturq; hæc qualitas Logica utens. Ad eum modum, quo habitus virtutis, dicitur inclinare ad actus honestos moraliter, quantumvis illos non cognoscit, utpote inanimatum quid.

DIFFICULTAS II

Quomodo Logica docens ab utente distinguatur.

PRÆMITTO I. Certum esse apud omnes actus Logicae utentis à Docente distinguere connotatis extrinsecis. Nam actus Docentis dicit dictamen seu præceptum actuale, de opere faciendo, non connotando ipsius operis effectiōnem. Actus autem Logicae utentis, connotat ipsius operis effectiōnem, directam, à docentis Logicae, dictaminibus.

PRÆMITTO II. Certum esse apud omnes actum Logicae Docentis de Definitione, ab actu Logicae utentis de Demonstratione, esse alium realiter. Ratio est, quia fieri potest, ut aliquis habeat habitum de definitione & non habeat illum habitum de demonstratione. Consequenter nec habitum utentis Logicae.

PRÆMITTO III. Habitum Logicae utentis, qui est productus non ex directione profecta à Logica docente, sed merè ex dictaminibus luminis naturalis, habitum inquam talem Logicae utentis, ab habitu docentis Logicae, esse distinctum realiter. Ut clarescat præmissum. Dico aliquam in usu facilitatem oriri ex directione facta per dictamina Logicae docentis seu præcepta ejus. Deinde aliqua in usu facilitas oriri potest per dictamina luminis naturalis. Quod aliqua facilitas oriri possit in usu, quæ fiat directione facta, per sola dictamina luminis naturalis. Ratio est, quia devenire tandem erit ad talem directionem, quæ à solo intellectu & lumine illius fiat, ne sit processus in infinitum, unde deveniri debet ad ultimum resolutorium directionis, quod est lumen naturale. Et cur exercitium frequens ex illis & ita directis actibus, facilitatem seu habitum non pariat? Quantumvis non negem facilitatem illam, quæ sic acquiritur ex actibus, per solum lumen rationis directis, longè gravius molestiusque obtineri, si quis enim non studens Dialecticæ, solo lumine naturali vellet pervenire ad cognitionem eorum, quæ Dialectica docet, insignem difficultatem pateretur. Ad eum modum quo si quis vellet aliquam artem, sine præceptis discere, acquireretque habitum per solum suum ingenium, inveniendū id, quod Ars docet, magnam certè difficultatem pateretur. Hunc habitum Logicae utentis directum à solis dictaminibus rationis, distinctum esse realiter ab habitu Logicae docentis artificialis. Probatur, quia isti habitus sunt separabiles realiter, inveniri enim potest, ut quis ex solis dictaminibus naturalibus, facilitatem habeat in usu, quamvis non habeat ullam docentem Logicam artificialem, cum tamē alius Logica artificiali informatus, talem facilitatem acquisiverit, consequenter reperitur inter hos habitus separabilitas, adeoque & distinctio.

PRÆMITTO IV. Habitum Logicae utentis, non esse distinctum realiter adæquatè, ab habitu Logicae totalis.

RATIO est. Quia nulla pars est adæquatè di-

stincta à suo toto. Sed Logica utens, est pars totalis Logicae, constata ex utente & docente. Ergo non sunt distinctæ realiter adæquatè.

PRÆMITTO V. In hoc esse difficultatem; An Logica docens & Logica utens superius explicata, quæ sunt quasi species Logicae totalis, sint inter se distinctæ realiter.

DICENDUM est. *Esse distinctas.*

Probari hæc Conclusio solet variis argumentis, sed inefficacibus, quæ refutata apud impressos videbis.

PROBARI tamen solet & potest I. Alia est realiter difficultas quam tollit Logica utens, & alia realiter quam tollit Logica Docens. Ergo habitus Logicae utentis & docentis, sunt distincti realiter. Consequentia probatur, nam ex distinctione reali difficultatum distinguuntur realiter habitus, neque est major ratio, cur tollendæ uni difficultati, opponatur unus habitus, & non opponatur, alteri difficultati tollendæ, alter habitus. Antecedens probatur. Alia est realiter difficultas quam experimur in cognoscendis præceptis syllogismi, & alia difficultas quam experimur in actibus syllogisandi. Hinc potest aliquis scire regulas illas: prima prius subjicit &c. & tamen in prima figura non conficere cum facilitate argumentum, imò experimur eundem medium terminum facilius poni in prima figura, quam in tertia, eo quod major sit usus argumentandi in illa, quam in hac figura.

RESPONDEBIS I. Huic argumento cum Oviedo hic num. 14. quod duplex sit difficultas in actu Logicae utentis, alia ex parte materiæ, & alia ex parte artificii, difficultas verò, quæ est ex parte artificii, hæc tollitur sufficienter per sola præcepta, difficultas verò, quæ est ex parte materiæ, hæc tolli debet per alios habitus.

CONTRA est. Potest aliquis scire hanc regulam: tertia bis subjicit &c. potest item habere materiam facilem, hoc est A. B. C. & tamen sentiet difficultatem in applicatione hujus regulæ, & positione argumenti hujus in tertia figura. Ergo sola Logica docens, etiam in materia facili, non adfert facilitatem in exercitio actuum Logicorum. Deinde ad tollendas difficultates ratione materiæ ortas, concedi debet distinctus habitus à Logica docente, & cur non dabitur etiam in habitu Logicae, distinctus realiter habitus à Logica docente, qui superet difficultates ratione materiæ Logicae, & ratione usus, sitque Logica utens.

RESPONDEBIS II. Non sentiri ullam unquam difficultatem in usu præceptorum Logicorum, quando jam sunt cognita præcepta.

CONTRA est. Rogo, an aliquando sentiant homines in aliquo difficultatem? si sentiunt? nego ego, & quod tu pones argumentum ad probandum sentiri in his difficultatem, eodem ego probabo, sentiri in usu præceptorum, & non in sola illorum cognitione difficultatem.

PROBATUR II. Conclusio. Docens causat salutem

tem directivè utentem. Sed non causat seipsam. Ergo docens ab utente distinguitur realiter. Confirmatur, intellectus frequenter se exercendo in dictaminibus docentis, potest acquirere habitum docentis Logicæ. Ergo & frequenter se exercendo in usu Logicæ, potest acquirere habitum utentis.

PROBATUR II. Et supponitur aliquem esse facilem in cognoscendis præceptis Dialecticis, v. g. in cognoscendo illo præcepto: tertia bis subjicit, vel certè supponamus Deum fecisse decretum, de concurrento cum homine ad actus solos cognoscitivos præceptorum, non verò ad actus, qui sint usus præceptorum. His suppositis. Ita argumentor. Ille qui se exercuit & facilitavit in solis cognitionibus præceptorum, jamq; habet habitum Logicæ docentis, vel se facilitavit in usu præceptorum vel non facilitavit, habetq; jam eo ipso Logicam utentem vel non habet; si non habet, Ergo docens & utens sunt sine se reperibiles. Ergo & distinctæ realiter; si verò habet hoc ipso Logicam utentem, qui se exercuit in solis cognitionibus præceptorum, & nunquam habuit illorum usum; tunc quæro? Ille habitus, qui est productus sola cognitione præceptorum, nunquam in usu reductorum, vel esset ad similitudinem actuum, à quibus productus est productionem inclinativus, vel non esset inclinativus; si non esset inclinativus ad similes actus; jam non haberet naturam habitus; si esset inclinativus ad similes actus, à quibus productus est? Ergo esset inclinativus ad solam præceptorum cognitionem, cum à sola præceptorum cognitione sit productus. Ergo non inclinabit ad usum præceptorum, quia supponitur non fuisse usus illorum. Ergo consequenter nec erit illic facilitas in usu. Ergo nec habitus utentis. Quod eo magis robur habet; quia præcisè usus præceptorum, potest esse & non esse scientificus; ut si quis ex usu argumentaretur, quomodo ergo habitus scientificus, qualis est docentis Logicæ, inclinabit ad actus, qui de se possunt non esse scientifici?

RESPONDEBIS. In Casu illo suppositionis fore habitum docentis Logicæ formaliter, utentis autem habitum fore virtualiter seu æquivalenter.

CONTRA est. Posito habitu Logicæ docentis nato ex solis cognitionibus præceptorum, rogo, in quo sensu intelligis, illum habitum esse Logicam utentem virtualiter seu æquivalenter? si enim ille habitus ideo est æquivalenter & virtualiter utens, quia potest causare utentem, libens concedo, quod si causare utentem possit, potest & esse sine causanda utente, nec plura volo ad arguendam distinctionem realem istorum habituum, quam quod docens, sit causans, utens autem Logicæ, sit causatus habitus.

DICES. Hic actus: Definitio est clarius suo definito, quantumvis ut docui de practicitate Logicæ, tantum sit æquivalenter practicus, verè tamen est practicus. Ergo & habitus ille Logicæ

docentis, quamvis sit æquivalenter & virtualiter utens, verè erit utens.

RESPONDETUR. Quando asseruimus actum æquivalenter practicum, esse verè practicum, asseruimus illum esse causaliter practicum, & ordinari ad opus, non tamen asseruimus, quod cum eo ad quod ordinatur, sit idem realiter. Ita etiam quando tu dicis, nec ego dissentio, actum Logicæ docentis esse æquivalenter seu virtualiter utentem, id est causare utentem, debes dicere distinctos esse hos habitus, hocq; causari à docente, utentem, arguit distinctionem.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR I. Nulla est necessitas distinguendi realiter docentem & utentem. Ergo non distinguuntur realiter.

RESPONDETUR. Ostendi necessitatem propter diversarum difficultatum superationem, & quia alias habitus non ad similes actus inclinarer à quibus productus est, ut probavi probatione tertia. Dicoq; tunc, quando materia est facilis, & cognitum artificium Logicum, licet jam non sit difficultas ex parte materiæ & ex parte formæ; superest tamen difficultas, ex parte modi applicandi, & reducendi in praxim formam, & præcepta de illa, quod videre est in puero sciente Grammaticæ regulam, & habente verba in promptu, & tamen in compositione errante.

INSTABIS. Habitus inclinans & facilitans ad faciendum v. g. syllogismum, est Logica utens habitualis, sed Logica docens habitualis, est habitus inclinans & facilitans ad faciendum v. g. syllogismum. Ergo Logica docens habitualis, est Logica utens habitualis.

RESPONDETUR. Distinguendo Majorem. Habitus inclinans & facilitans præceptivè ad faciendum v. g. syllogismum est Logica utens. Nego Majorem. Habitus facilitans per modum principii executivi, est Logica utens. Concedo Majorem, distinctaq; Minori, Nego Consequentiam.

OBJICITUR II. Quantumvis ut probavit probatio secunda, possit reperiri docens sine utente, utens tamen non potest reperiri sine docente. Ergo saltem realiter inadæquatè distinguuntur.

RESPONDETUR. Ad realem distinctionem sufficit per multos separabilitas ex una parte, modo aliud extremum non sit modus ut dictum in Materia in Distinctionibus. Quod verò utens sine docente reperiri non possit, id est, non propter identitatem Entitatis, sed propter connexionem, quod non officere distinctioni reali; ibidem dictum. Esse autem connexionem inter utentem & docentem certum est, quia inter dirigibile & directivum est connexio, dirigibile autem est utens, docens directivum.

INSTABIS I. Si Logica utens est distincta adæquatè realiter à docente, annihilat Deus habitum

bitum Logicae docentis, jam tunc manebit habitus utentis: sicut si intellectus & voluntas sint potentiae distinctae realiter, posset annihilato intellectu, manere voluntas, quamvis intellectus sit directivus voluntatis, quemadmodum docens, est directiva utentis. Posito autem quod non annihilatur Logica utens, vel ille habitus utentis Logicae erit vel non erit; si non erit. Ergo apparet nec ante annihilationem docentis fuisse habitum utentem; si erit, Ergo independenter erit inclinativus a docente ad actus Logicos. Sed hoc falsum est, nam actus Logicae non potest esse, qui non sit ex directione Logica, ex directione autem Logica non erit, quia supponitur annihilari Logica docens.

RESPONDETUR. In tali casu remanentem habitum utentis fore inclinativum, non proximè, sed remotè, & quantum est de se ad actus Logicae, non fore tamen inclinativum pro tunc, ratione defectus ejus rei, quam necessario requirit ad actus suos, requirit enim necessario ad actus Logicae, directionem Logicam, quae fit a docente, quae supponitur annihilata. Ita planè, sicut posito quod intellectus & voluntas sint potentiae distinctae realiter, si sola maneret voluntas, tunc temporis quantum de se, remotè esset principium actuum volendi, proximè tamen non esset principium volendi, propter defectum praerequisiti ad agendum voluntati, Praerequisiti inquam luminis, quod lumen est ipsa ratio.

INSTABIS II. Concessimus habitum Logicae docentis, esse virtualiter habitum Logicae utentis, vicissim habitum utentis concedere debemus esse habitum docentis virtualiter, quia ex usu praeepti, potest erui quale sit praeeptum. Ergo utens & docens non sunt Logicae distinctae realiter.

RESPONDETUR. Negando consequentiam. Sit v.g. glans est virtualiter arbor, causaliter enim arborem, arbor item est virtualiter glans, generat enim glandem, tamen glans & arbor distinguuntur realiter, ita quamvis docens causaliter utentem, & vicissim utens, possit etiam dare fundamentum intellectui, ut formet dictamen Logicae docentis, non sequetur Logicam utentem & docentem, non esse distinctas realiter.

OBJICITUR III. Quorum habituum actus non sunt distincti realiter, illi habitus non sunt distincti realiter. Sed actus utentis ab actibus docentis, non sunt distincti realiter. Ergo nec habitus erunt distincti. Major probatur. Quorum principiorum actus non sunt distincti realiter, illorum actuum principia, non sunt distincta realiter, & sic, quia potentiae intellectivae & intellectus, potentiae volitivae & voluntatis, hominis & animalis rationalis, actus, non sunt distincti realiter, idè & principia horum actuum, non sunt distincta realiter. Ergo & quorum habituum actus, non sunt distincti realiter, illi etiam habitus, non sunt distincti realiter. Minor principalis pro-

batur. Illatio syllogismi in Barbara, est & actus utentis, in quantum proficiscitur ab utente Logica, & simul est actus docentis, in quantum proficiscitur a Logica docente, directivè enim non pertinet ad utentem sed ad docentem. Ergo istorum habituum Actus non sunt distincti realiter.

RESPONDETUR. Negando Majorem. Probationis item Antecedens, multum enim probat, probaret enim Deum & Creaturam non esse distincta realiter principia, quia unum eundemque actum habent, ut quando v.g. eadem illuminatio, pendet a sole & Deo, eadem animatio ab anima & Deo. Quod attinet ad exempla adducta. Respondeo tunc illa principia non sunt distincta realiter, quae habent eosdem actus, quando haec principia solis nominibus distinguuntur: ut solis nominibus distinguuntur potentia intellectiva & intellectus, & reliqua supra adducta: utens autem a docente non distinguitur solis nominibus. Rursus si ex mera identitate Actuum argueretur identitas principiorum, sequeretur inter Deum & Creaturam non esse distinctionem realem, nulla enim est actio creaturae, ad quam non concurrat Deus. Quod si dicas aliud esse de principis subordinatis ut subordinantur Deo creaturae, sed id pro nobis est, quia etiam Logica utens subordinatur docenti, & sicut Deus habet aliquam propriam actionem, in quam non influit creatura, nempe creationem; ita formatio praeeptorum spectat ad Logicam docentem, nec in illam influit utens. Deinde nego etiam Minorem. Neque enim actus, qui dirigitur a docente, est propriè actus docentis, nam proprius & elicited actus docentis, sunt ipsa praeepta.

QUAESTIO V.

De necessitate Logicae.

PRÆMITTO. Quaedam esse necessaria simpliciter: quaedam necessaria secundum quid. Necessaria simpliciter sunt, quae suppleri nullo modo possunt, & sine quibus res absolute poni non potest, & sic existentia est necessaria simpliciter, ad simpliciter operandum, intellectus ad intelligendum. Quaedam sunt necessaria secundum quid, seu ad melius, perfectius, facilius esse. Et sic equus est necessarius ad iter faciendum, cibi delicati ad nutritionem.

DICENDUM est I. Logicam naturalem, esse necessariam simpliciter ad omnes scientias.

PROBATUR. Quia Logica naturalis est ipso intellectus informatus principiis lumine naturae notis, vel certè sunt ipsi actus intellectus, innitentes principiis lumine naturae notis. Sed intellectus informatus principiis lumine naturae notis, est simpliciter necessarius ad scientias. Ergo & Logica naturalis.

DICEN-